

**Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана
Огієнка**

**Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих
дисциплін**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Спеціальні історичні дисципліни Українська.
Викладач	Гуцал Віталій Анатолійович, доцент
Профайл викладачів	https://kaf-asipd.kpnu.edu.ua/?page_id=319
E-mail:	dpoasukam@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=8177
Консультації	Щочетверга 14.20-15.35.

2. Анотація до курсу

Спеціальні історичні дисципліни це комплекс джерелознавчих галузей історичної науки, що вивчають окремі види історичних джерел і розробляють теоретичні та методологічні засади їх досліджень. Кожне із джерел попередньо повинно бути вивчене як зі сторони його походження, так із сторони його змісту. Спеціальні історичні дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра дають історіку різноманітні прийоми вивчення і використання джерела. Кожна із історичних дисциплін має свою специфіку, розробляє на своєму матеріалі теоретичні питання і методи, без освоєння яких студент-історик не може успішно оволодівати історичними знаннями, тим більше, що на сучасному етапі розвитку, під впливом швидкої диференціації і інтеграції дисциплін, переоцінок багатьох позицій минулого, шлях пізнання історії ускладнився. Час вимагає переосмислення багатьох уже відомих науці і осмислення нових раніше забутих чи прихованих від дослідника документів. В зв'язку з тим зростає роль і значення даного курсу.

3. Мета та цілі курсу

- **Метою викладання** дисципліни є знайомство студентів із розуміння того, що собою являють такі предмети як хронологія, палеографія, нумізматики, метрологія, сфрагістика, ономастика і методика археологічних досліджень

- **Завдання** дисципліни полягає у тому, щоб:
 - – Навчити студентів розуміти сутність і призначення "Спеціальних історичних дисциплін";
 - – знати основні системи рахунку часу народів світу, вміти перекладати дати з давніх на сучасну календарну систему;
 - – орієнтуватися в способах вимірювання, які побутували в країнах старого світу і знати методіку перекладу давніх мір на сучасні;
 - – ознайомити з найбільш важливими зовнішніми ознаками письмових пам'яток;
 - –розуміти головні тенденції розвитку грошової системи;
 - - знати особливості сфрагістичних знаків;
 - розуміти особливості походження назв об'єктів історичного пізнання.
 - - мати уявлення про сучасні методи дослідження археологічних пам'яток;

Цілі курсу:

1. Спонукає студентів до глибокого усвідомлення місця, сутності і призначення курсу «Спеціальні історичні дисципліни».
2. Донести розуміння того, що собою являють такі предмети як хронологія, палеографія, нумізматики, метрологія, сфрагістика і методика археологічних досліджень, яка їхня роль в роботі дослідника над історичними джерелами.
4. Сформувані навички історичного мислення, політичної культури, зацікавлення їх у поглибленні і розширенні державознавчого та історичного світогляду;

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний, заочний).

5. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки фахівців здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинні набути наступних компетенцій:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки.	
Загальні компетентності	ЗК 01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 02	Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
	ЗК 03	Здатність критично та креативно мислити, виявляти ініціативу і мотивувати людей та рухатися

		до спільної мети, а також навчатися протягом всього життя.
	ЗК 05	Володіння основами української мови за професійним спрямуванням.
	ЗК 07	Навички використання загальних основ філософії у професійній діяльності.
	ЗК 08	Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
	ЗК 09	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 03	Здатність застосовувати прикладні навички роботи з джерелами, що входять у комплекс спеціальних історичних дисциплін.
	СК 06	Здатність до застосування в історичних дослідженнях базових знань з курсу археологія.
Програмні результати навчання	ПРН 01	Вміти застосувати знання з української мови за професійним спрямуванням на практиці.
	ПРН 10	Застосовувати знання з курсу археологія у професійній діяльності.
	ПРН 21	Демонструвати системні знання та практичні навички з дисциплін передбачених даною освітньо-професійною програмою та навчальним планом.
	ПРН 22	Вміти використовувати у професійній діяльності спеціальну історичну та правознавчу термінологію, користуватися фаховою науковою літературою та джерелами.

6 Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	014. Середня освіта (історія) освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія та правознавство)	014. Середня освіта (історія) освітньо-професійна програма середня освіта (Історія та правознавство)

Рік навчання/ рік викладання	перший	перший
Семестр вивчення	Перший	перший
нормативна/вибіркова	Нормативна	нормативна
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	60 год.	16 год.
Лекційні заняття	36 год.	10 год.
Практичні заняття	24 год.	6 год.
Самостійна інд. робота	60 год.	104 год.
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

6. Пререквізити курсу

Вивчення курсу «Спеціальні історичні дисципліни» передбачає базові знання у студентів, які вони отримали у школі вивчаючи «Історію України», «Українську літературу» та «Правознавство»..

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення: проектор та ноутбук/персональний комп'ютер для презентацій у форматі MS Power Point, перегляду відеоматеріалів.

8. Політика курсу

Письмові роботи. Передбачається, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, реферат, контрольна робота).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених планом.

Література.

Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, іншої літератури та джерел, яких немає серед них буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й рекомендованих.

Базова література до дисципліни:

1. Бондаренко Г.В. Спеціальні (допоміжні) історичні дисципліни. Луцьк, 1997
2. Гуцал А. Ф. Давні календарі, міри, монети та письмо. Кам'янець-Подільський, Оіюм; 2006.2010 с.
3. Історична наука: Термінологічний і понятійний довідник: Навчальний посібник. К., 2002. 320 с.
4. Спеціальні історичні дисципліни: Навч. посібник / За ред. В.О.Замлинського, М.Ф. Дмитрієнко. – К.: НКМ ВО, 1992. – С. 350 с.
5. Савчин М.С. Допоміжні історичні дисципліни. Дрогобич, 1995.
6. Спеціальні історичні дисципліни : довідник : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І.Н. Войцехівська (кер. авт. кол.), В.В. Томазов, М.Ф. Дмитрієнко та інші. – К. : Либідь, 2008. – 520 с.
7. Яременко М. Спеціальні історичні дисципліни: Навчальний посібник. К., 2010

11. Система оцінювання та вимоги

Рівень засвоєння предмету «Спеціальні історичні дисципліни» визначається за наступними умовами:

1. Допуск до підсумкового контролю (25 -60 балів) може бути тоді, коли студент був присутнім на лекційних заняттях, активним на семінарських заняттях впродовж семестру, виконував усі види інших робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.
2. При наявності допуску студент може скласти екзамен, який оцінюється у 26 - 40 балів (максимально) :

26 – 30 балів (початковий рівень). Студент володіє початковими знаннями з спеціальних історичних дисциплін, знає близько третини навчального матеріалу, здатний його відтворити. Проте слабо орієнтується в поняттях, визначеннях, а самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає певні труднощі.

31 – 35 балів (середній рівень). Студент добре володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить логічні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації. Подається чітко тлумачення понять, категорій, а самостійне опрацювання матеріалу не викликає труднощів. Виконуються прості творчі завдання з спеціальних історичних дисциплін.

36 – 40 балів (високий рівень). Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності з спеціальних історичних дисциплін. Використовується широкий арсенал засобів для доведення своєї думки. Логічно і творчо викладається матеріал в усній та письмовій формі.